

КЛАСИФІКАЦІЯ В'ЄТНАМСЬКИХ ПАРЕМІЙНИХ ОДИНИЦЬ: ПРОБЛЕМИ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Мусійчук В. А.

Межі та об'єкт дослідження пареміології остаточно не визначені. В наш час дослідники сперечаються, чи це частина мовознавчої науки, чи літературознавчої. Такий стан речей зумовлений тим, що досі не визначено точне поняття одиниці цієї дисципліни, тобто паремії. І навіть в самому мовознавстві теж немає єдності: чи пареміологія є підрозділом фразеології, чи навпаки, чи це два рівноправні розділи мовознавства. Такою є ситуація в світовому мовознавстві. Проте не тільки в світовому масштабі, а й всередині однієї країни серед дослідників немає однастайності щодо предмету вивчення пареміології. Дехто називає пареміями лише прислів'я та приказки, інші – також фразеологізми та інші клішовані вислови. Крім того, нерідко даються різні визначення понять прислів'я, приказки тощо. Це особливо ускладнює роботу порівняльного характеру. Наприклад, до якої одиниці в'єтнамської мови прирівняти українське прислів'я, коли в працях українських мовознавців існує безліч різних визначень цього поняття. У в'єтнамській мові теж існує чимало дефініцій різновидів паремій, кожний дослідник трактує їх по-своєму. В цій статті автор пропонує розглянути найбільш розповсюджені визначення в'єтнамських паремійних одиниць, зробити їхній аналіз та пристосування до української мови.

За в'єтнамською традицією збирачі народної мудрості включали до своїх збірок різні клішовані одиниці, часто навіть не вбачаючи різниці між ними. Проте загального слова, яке об'єднувало б усі ці сталі мовні вирази не було. На науковому рівні їх часто розглядають як одиниці лексикології, фразеології та фольклору. Та з початку ХХ ст. деякі мовознавці та фольклористи почали наголошувати на необхідності розрізнення цих мовних одиниць. Зазначимо, що визначення і розрізнення паремійних одиниць – це одна з надзвичайно важливих проблем пареміології, яку на матеріалі різних мов пробували розв'язати пареміологи зі світовим ім'ям, такі, як А. Тейлор, В. Медер, В. Пермяков.

У своїй фундаментальній праці „Прислів'я” 1931 р. А. Тейлор навів більше двохсот сторінок визначень прислів'їв з прикладами

англійських паремій. Проте автор все ж сумнівався у необхідності короткого визначення. За його словами, збирачі народної мудрості називали прислів'ями і включали до своїх збірок більше, ніж просто один вид традиційного вислову. Інколи під поняттям „прислів'я” розуміють такі форми фольклорного мовлення: повчання, правила, максими, трюїзми, апофтегми і крилаті вислови, парадокси, приказки і насмішки, а також компліменти, побажання і тости, байки, анекдоти, короткі молитви, благання. Те, що вважається прислівним типом в одній мові, в іншій може сприйматися, як простий вислів [Taylor 1996].

Відомий пареміолог інтернаціонального рівня В. Медер слушно зауважує, що для пареміолога та пареміографа конче необхідно визначити об'єкт свого дослідження. І тут постає питання, чим же відрізняються прислів'я від афоризмів, максим, крилатих висловів, апофтегм та ін. Медер наводить 55 найпоширеніших ненаукових визначень поняття „прислів'я”. Він аналізує ці визначення і робить висновок, що всі вони не позбавлені сенсу і розкривають певні грані цього „здавалось би простого поняття” [Mieder 1999]. Дослідник також знаходить точки дотику цих визначень: в структурно-граматичній площині прислів'я є коротким реченням, а в семантичній – виражає певну мудрість.

Дослідники арабських паремій при розрізненні прислів'їв та інших паремійних одиниць спостерігають, що в арабській культурі ці одиниці зазвичай не відділяються одна від одної і досліджуються, як єдиний цілісний компонент арабської культури, літератури та мовознавства. Поруч із прислів'ями стоять крилаті вислови відомих людей давнини, цитати з Корану, максими, поетичні порівняння, повчання [Чекалкін 1993; Webster 2000].

М. Сітаж в своєму дослідженні намагається дати систематичне і порівняльне вивчення прислів'їв польської мови та мови ідиш. Автор докладно зупиняється на питанні визначення поняття „прислів'я”. Вона аналізує спроби класифікувати паремійні одиниці деяких польських, німецьких та американських мовознавців і фольклористів, зауважує неоднозначність цього поняття і робить висновок, що спершу треба звертати увагу на функцію, а вже потім на формальні ознаки прислів'їв. Функція прислів'їв – показати, що конкретна ситуація нагадує нам загальне правило, яке ми повинні вже знати. Більше того, прислів'я можуть бути описовими або нормативними. Сітаж аналізує дослідження

Вайнрайха, який висуває такі формальні ознаки прислів'їв: граматичні, семантичні, фонологічні та просодичні (напр., рима). На думку Сітаж, такі ознаки, дані Вайнрайхом прислів'ям ідишу, можуть бути використані для загального визначення прислів'їв [Sitarz 2000, 14]. Відомий польський пареміолог С. Адальберг також не дав чіткої дефініції прислів'їв. Ю. Кшижановський розглядає прислів'я як лінгвістичні явища, що мають свою форму та зміст. Він наголошує, що прислів'я є лінгвістичним та літературним феноменом, тому має досліджуватись з обох сторін. Виділяє ознаки прислів'я: наявність двох значень прислів'я – буквального і переносного, причому друге переважає над першим; яскрава образність, дидактичний характер, мінімум варіативності (незмінність протягом віків), інтернаціональність [Sitarz 2000, 15–16; Крайчинська 2002, 169].

Деякі дослідники робили спроби створити універсальну класифікацію паремійних одиниць, що була б придатна не для однієї певної мови, а для будь-якої мови світу. Такою була структурно-типологічна класифікація Пермякова. Він випробував свою систему на прислів'ях двохсот східних народів (в т. ч. і в'єтнамського). Проте ця класифікація була критично сприйнята багатьма науковцями. Попри великий обсяг матеріалу, логічне доведення, логіко-семиотична класифікація Пермякова складна для практичного застосування і не може стати універсальною, на що не раз вказували критики (див., наприклад, Аникин В. П. О логико-семиотической классификации пословиц и поговорок. Русский фольклор, 1976, т. 16, с. 263–278). Ігнорування реалій при дослідженні прислів'їв завдало значної шкоди класифікації Пермякова, перетворивши її на абстрактну схему. Але структурні підрозділи його теорії про типи замкнутого та незамкнутого кліше, про варіанти та інваріанти, про прямі й переносні значення, контрастність паремій, формальність заслуговують на увагу [Пазяк 1984, 75–76].

Отже, як ми бачимо, проблеми визначення об'єму пареміології та диференціації паремійних одиниць турбували і продовжують бути актуальними для пареміологів різних країн, для дослідників паремійних одиниць різних мов. Більшість з них підкреслюють наявність у всіх типів висловлювань великої кількості загальних властивостей і внаслідок цього паремійної трансформації. Паремійні типи навіть можна трактувати як парадигматичні форми однієї сутності (паремії взагалі), у якій трансформовані певні

сторони зовнішньої чи внутрішньої структури. Можливо тому ці типи багато хто не розрізняє [Пермяков 1988, 94]. Тому не дивно, що можна навести багато прикладів трансформації паремійних типів і у в'єтнамській мові:

Ai ơi đừng chống chớ chày, có công mài sắt có ngày nên kim „Не поспішай, і не запізнюйся, якщо шліфуєш залізо, то колись воно стане голкою”(ca dao); Có công mài sắt có ngày nên kim „Якщо шліфуєш залізо, то колись воно стане голкою”(tục ngữ).

Також не рідкісні випадки трансформації між фразеологізмами та пареміями: Công dã tràng „Крабова робота” (thành ngữ); Dã tràng xe cát biển Đông, nhọc lòng mà chẳng nên công cán gì „Краб рис пісок у Східному морі, виснажився, а жодної роботи не зробив” (tục ngữ).

Тут постає питання про межі пареміології та фразеології, про визначення поняття паремії та фразеологізму. Термін „паремія” здебільшого вживається для визначення родового поняття жанру поряд з терміном „прислів'я та приказки”, а видові поняття позначаються термінами „прислів'я”, „приказка”, „побажання”, „вітання”, „каламбур”, „велеризм”, „загадка” та ін., хоча нерідко обидва терміни змішуються і вживаються як синоніми [Пазяк 1984, 5]. Йдучи за установленою в слов'янській пареміології традицією, М. Номис до розряду прислів'їв зараховує також приказки, народні порівняння, побажання, вітання, прокльони тощо, а також афоризми з творів художньої літератури (найчастіше афоризми Шевченка) [Пазяк 1984, 32].

Фольклористи традиційно розглядають народну мудрість у широкому значенні і до своїх збірок вводять усі різновиди паремій – прислів'я, приказки, порівняння, ідіоматичні вислови, каламбури, побажання, вітання, прокльони та ін. Лінгвісти зосереджують увагу на тих різновидах паремій, які будовою найближче стоять до фразеологізмів [Пазяк 1984, 41].

Фразеологія досліджує невідільні сполучення слів з “багаторусною та розмитою системою диференційних ознак, а тому й її кордони – умовні та рухомі” [Теля 1996, 81]. В. Теля, наприклад, виділяє кілька видів фразеології, один з яких, на її думку – це розділ пареміології [Теля 1996, 75]. Аналізуючи сучасний стан фразеології, дослідниця зазначає, що одночасно існують шість видів фразеологізмів: ідіоми, фразеологічні сполуки, паремії (прислів'я та приказки), мовленнєві штампи, різні кліше, крилаті вислови.

Всі ці типи об'єднані за двома ознаками: кількаслівність (отже і роздільнооформленість) та відтворюваність [Телия 1996, 58].

Існують два основні напрямки розмежування фразеології та пареміології:

1) Широке розуміння фразеології, тобто включення паремій до складу фразеологічних одиниць. Таким чином, пареміологія розглядається як підрозділ фразеології;

2) Вузьке розуміння фразеології. При цьому пареміологія вважається або окремим розділом мовознавства на одному шаблі з фразеологією, або розділом фольклористики.

Широке розуміння фразеології досить розповсюджене серед українських мовознавців. У „Фразеології української мови” Л. Скрипник докладно висвітлює зміст і форму фразеологічних одиниць, аналізує їхній жанр та граматичні типи, розкриває систематичні зв'язки між ними, визначає основні джерела фразеології, простежує еволюційні процеси в фразеологічному фонді української мови. Фразеологічний фонд дослідниця розподіляє на такі різновиди: прислів'я і приказки, традиційні формули вітань, усталені форми припрошування, формули побажань, віншувань, формули прокльонів, узвичаєних відповідей на певні питання, формули дражніння, каламбурні сполуки та ін. [Скрипник 1973].

Ф. Медведєв у своїй книзі „Українська фразеологія. Чому ми так говоримо?” розподілив український фразеологічний фонд на прислів'я, приказки, крилаті вислови, ідіоматичні словосполучення, мовні кліше, що відображають вітання, побажання, тости та ін. [Пазяк 1984, 71].

Дослідниця українських паремій О. Дуденко, аналізуючи наведені різними мовознавцями (переважно українськими та російськими) ознаки фразеологічних одиниць, зазначає, що всі визнають релевантними ознаками фразеологізмів: відтворюваність, стійкість та цілісність значення. Дуденко доводить, що ці ознаки є беззаперечними і для паремій [Дуденко 2002, 38].

У в'єтнамських збірках ідіоматичних виразів, а також в лінгвістичних дослідженнях фразеологізми та паремії йдуть поруч. Тому ми вважаємо, що для нашого дослідження широке розуміння фразеології підходить якнайкраще. Виходячи з вищенаведеного, визначимо робоче поняття фразеологізму (в широкому розумінні). Фразеологізм – це стійкий словесний комплекс, що характеризується постійним кількісним складом, цілісним лексичним

значенням, відтворюваний в процесі мовлення, граматично організований за моделлю словосполучення чи речення.

Серед доступних нам збірок та наукових досліджень найчастіше зустрічаються такі види фразеологізмів в'єтнамської мови: *sa dao, cách ngôn, châm ngôn, danh ngôn, ngạn ngữ, phương ngôn, quán ngữ, thành ngữ, tục ngữ*. Наше завдання – виділити серед цих фразеологічних одиниць власне паремії та знайти схожі за ознаками паремійні одиниці в українській мові.

При дослідженні паремійних одиниць в'єтнамські мовознавці спираються на три основні аспекти: зовнішній, тобто структура, будова паремій, внутрішній, тобто значення, семантика паремійної одиниці, і функціональний, тобто функція тієї чи іншої паремійної одиниці в системі мови. В залежності від предмету та мети дослідження науковці вибирають різні критерії диференціації паремійних одиниць і різні мовні одиниці для порівняння.

Найбільше в'єтнамські дослідники зосереджують увагу на двох фразеологічних одиницях – “*tục ngữ*” і “*thành ngữ*”. В них відображені історичні події, трудовий досвід, духовні цінності, релігійні уявлення народу. Саме в цих видах фразеологізмів найяскравіше виражені національні особливості мови через семантику, образність, логіко-граматичну будову.

“**Thành ngữ**” звичайно характеризують як „готовий вислів”, „стійке словосполучення”, „стійка сполука”, „стійкий вираз”. Щодо граматичної форми цієї мовної одиниці, то більшість в'єтнамських мовознавців обмежують її словосполученням, частиною речення [Nguyễn Văn Hằng 1999; Nguyễn Văn Mệnh 1986; Vũ Ngọc Phan 2000; Nguyễn Như Ý 1999], а інші говорять про нижню межу “*thành ngữ*” – словосполучення з двох слів, а верхню – речення. [Nguyễn Lực... 1976; Nguyễn Thái Hòa 1997; Triều Nguyên 2006]. Щодо змісту, то найчастіше “*thành ngữ*” називають продуктом народного пізнання, висловами з образним значенням, що описують явища, дії або відношення [Nguyễn Văn Mệnh 1986; Chu Xuân Diên 1975]; виражають якусь думку чи описують певний стан для більшої яскравості [Vũ Ngọc Phan 2000]; загальне значення “*thành ngữ*” не впливає зі значень окремих його елементів [Nguyễn Văn Hằng 1999, 35; Trương Đông Sơn 1974; Nguyễn Như Ý 1999, 1530]. “*Thành ngữ*” має один центр смислотворення [Cù Đình Tú 1973; Triều Nguyên 2006]. “*Thành ngữ*” не може виразити закінчену думку [Vũ Ngọc Phan 2000]. Серед ознак цієї фразеологічної

одиниці – особливі ритміка та звучання [Nguyễn Văn Hằng 1999, 9-10]. “Thành ngữ” має номінативну функцію [Nguyễn Văn Hằng 1999, 37; Cù Đình Tú 1973; Nguyễn Thiện Giáp 1996; Nguyễn Như Ý 1999, 1530], за гносеологічним критерієм виражає зміст такої категорії мислення, як поняття [Chu Xuân Diên 1975].

Приклад “thành ngữ”: *ba chân bốn cẳng* „три ноги, чотири лапи” (швидко бігти), *ăn cay nuốt đắng* „їсти гостре, ковтати гірке” (терпіти труднощі).

За описаними вище ознаками та функціями “thành ngữ” можна співвіднести з поняттям фразеологізму в українській мові у вузькому його значенні. А враховуючи цілісність значення та семантичну неподільність цієї одиниці, то за класифікацією фразеологічних одиниць В. Виноградова, яку широко використовують українські мовознавці, в’єтнамські “thành ngữ” – це фразеологічні зрощення та фразеологічні єдності. Проте залишається відкритим питання щодо “thành ngữ”, що мають структуру речення. Прихильники такої точки зору наводять такі приклади: *Cá nằm trên thớt* „риба лежить на кухонній дошці” (бути в небезпеці); *kiến bò trong bụng* „мурахи повзають в животі” (бути голодним); *hồn vía lên mây* „душа піднялась на хмари” (дуже боятися). Через особливості граматичної будови такі вислови викликають дискусії серед в’єтнамських мовознавців, їх називають то “thành ngữ”, то “tục ngữ”, то перехідними одиницями. Розгляньмо, як визначають в’єтнамські дослідники “tục ngữ” і з’ясуємо, чим вони відрізняються від фразеологізмів (“thành ngữ”).

“Tục ngữ”. Граматичною формою “tục ngữ” більшість науковців визначають речення [Vũ Ngọc Phan 2000; Nguyễn Văn Mệnh 1986]. Проте інколи, якщо задовольняються семантичні характеристики, то і частина речення може бути названа “tục ngữ” [Triều Nguyên 2006; Nguyễn Như Ý 1999; Nguyễn Thái Hòa 1997]. Щодо змісту, то “tục ngữ” – це порада, настанова; виражає закінчену думку, положення, життєвий чи соціально-історичний досвід, мораль, істину, інколи критику [Vũ Ngọc Phan 2000; Nguyễn Văn Mệnh 1986; Nguyễn Thiện Giáp 1996; Nguyễn Như Ý 1999]. “Tục ngữ” має два центри смислотворення [Cù Đình Tú 1973; Triều Nguyên 2006]. “Tục ngữ” виражає узагальнення моралі, трудового досвіду, має глибоко повчальний зміст, народний характер і стиль усного римованого [Nguyễn Như Ý 1999, 1747] мовлення. Зміст “tục ngữ” оснований на реальності, логіці, більше, ніж

на почуттях, думка, що передається через “*tục ngữ*”, – це стійка, відшліфована, випробувана думка, що взята з життя. В “*tục ngữ*” використовуються образи, взяті з життя, конкретні образи, явища, події, щоб позначити абстрактні поняття, використовується особисте для зображення загального [Vũ Ngọc Phan 2000]. “*Tục ngữ*” може мати буквальне та переносне значення [Lê Đình Bích 1986, 28–29]. За гносеологічним критерієм «*tục ngữ*» розглядають як явище суспільної свідомості, як судження, на відміну від “*thành ngữ*” як мовного явища, як поняття [Chu Xuân Diên 1975; Nguyễn Thiện Giáp 1996]. «*Tục ngữ*» має комунікативну функцію [Nguyễn Thiện Giáp 1996; Cù Đình Tú 1973; Nguyễn Văn Hăng 1999].

Приклад “*tục ngữ*”: *Bà con xa không bằng láng giềng gần* „краще близькі сусіди, ніж далекі родичі”, *ai đâu thương kẻ ngu si, của đâu cho đứa nham lì mà ăn* „ніхто не любить дурнів, ніхто не подасть ледарю”.

Наведені ознаки “*tục ngữ*” збігаються з ознаками українсько-го прислів'я, яке визначають як сталий образний вислів у формі логічно завершеного повного судження (речення) з висновком, узагальнюючого характеру, що вживається переважно в переносному значенні [Єрмоленко 2001, 140–141]; власне прислів'я метафоричне і містить часткове ствердження, яке переростає в загальне [Дуденко 2002, 12].

Можна вивести таку таблицю, що підсумовує різні критерії диференціації “*tục ngữ*” і “*thành ngữ*”:

Критерій Одиниця	Логічна функція	Семантична функція	Граматична функція	Когнітивна функція
“ <i>Thành ngữ</i> ”	Поняття	Номінативна	Частина речення (стійке словосполучення)	Мовне явище
“ <i>Tục ngữ</i> ”	Судження	Комуні- кативна	Речення	Явище суспільної свідомості

Що стосується фразеологічних одиниць, які за формою більше схожі на прислів'я, а за значенням – на фразеологізми, то ми, слідом за багатьма в'єтнамськими лінгвістами, переконані, що значення є вирішальним критерієм, зміст керує формою [Nguyễn Văn Mệnh 1986; Triều Nguyễn 2006]. На нашу думку, такі в'єтнамські фразеологічні одиниці найближчі до українських

приказок. Приказка – коротке народне висловлення, яке грама-тично організоване за моделлю речення або словосполучення, але відрізняється від прислів'я одноплановістю змісту та відсутністю узагальнюючого характеру судження, нерідко становить частину прислів'я [Скрипник 1973, 33–34; Єрмоленко 2001, 137].

“Quán ngữ” – стійка структура, що багаторазово використовується в певних функціональних стилях, а її значення завжди є сумою значень всіх її елементів [Nguyễn Văn Hằng 1999, 39; Trương Đông San 1974; Nguyễn Như Ý 1999, 1364].

Приклад “quán ngữ”: Nói bỏ ngoài tai „пропустити повз вуха”.

Ці ознаки збігаються з ознаками фразеологічних сполучень за класифікацією В. Виноградова [Виноградов 1977].

“Ngạn ngữ” – мовленнєві вислови, вид “tục ngữ”, що виражають повчання про здоровий глузд, мораль, мають виховальний характер, звичайно виражені словами ханв'єт, наближені до письмового стилю, мають тільки буквальний зміст і їхнє походження не повністю втрачене [Lê Đình Bích 1986, 28–29; Nguyễn Như Ý 1999, 1182].

Приклад “ngạn ngữ”: cần tắc vô ưu „обережний не турбується”, dục tốc bất đạt „хочеш швидко – не досягнеш”.

Зважаючи на те, що це вид прислів'їв, то можна цю фразеологічну одиницю також назвати прислів'ям. Адже ще Потєбня виділяв образні та безобразні прислів'я морального змісту. Такий поділ прислів'їв зберігся й досі, дослідники лише здійснювали спроби по-своєму означити ці групи. У Н. Барлі це максими та власне прислів'я, де максима містить загальне ствердження [Дуденко 2002, 129]. Судячи з того, що “ngạn ngữ” виражені лексикою ханв'єт, то це, в основному, запозичені з китайської мови прислів'я (кальки).

“Danh ngôn” – короткий, влучний відшліфований вислів суспільно-політичного діяча, відомого вченого, визначного письменника, поета, що походить з письмових джерел [Lê Đình Bích 1986, 28; Nguyễn Như Ý 1999, 510]. Певну їх частину, що широко вживається, називають «tục ngữ» і не зважають на автора [Lê Đình Bích 1986, 28–29].

Приклад “danh ngôn”: Không có gì quý hơn độc lập tự do „немає нічого дорожчого за незалежність та свободу” (Хо Ши Мін).

В українській мові цьому поняттю відповідає термін „афоризм”. Афоризм – викінчений, узагальнений авторський ви-

слів, що має відточену, відшліфовану форму [Дуденко 2002, 14; Єрмоленко 2001, 81].

“Cách ngôn” – це “tục ngữ”, “ngạn ngữ”, “danh ngôn”, що мають тільки пряме значення і тільки повчального характеру [Lê Đình Bích 1986, 28–29; Nguyễn Như Ý 1999, 238].

Приклад “cách ngôn”: học thầy không tày học bạn „краще вчитись у друзів, ніж в учителів”, học, học nữa, học mãi „вчитись, вчитись, ще раз вчитись” (Ленін).

“Châm ngôn” – це “tục ngữ”, “ngạn ngữ”, “danh ngôn”, що мають індивідуальний характер, набувають значення правила, норми поведінки, мають настановчу дію щодо моральності, способу життя [Lê Đình Bích 1986, 28–29; Nguyễn Như Ý 1999, 321].

Приклад “châm ngôn”: hạnh phúc là đấu tranh „щастя – це боротьба” (Маркс).

“Cách ngôn” та “châm ngôn”, як зазначено, є видами прислів'їв чи афоризмів, які мають певні смислові обмеження.

“Phương ngôn” – це “tục ngữ”, що мають регіональне походження [Lê Đình Bích 1986, 28–29; Nguyễn Như Ý 1999, 1351].

Приклад “phương ngôn”: vắng chủ nhà gà bươi bếp „хазяїна немає вдома – курка сунеться в кухню” (Центральний В'єтнам), vắng chủ nhà gà mọc đuôi tôm „хазяїна немає вдома – курка тягне за хвіст креветку” (Південний В'єтнам).

“Ca dao” – народний вірш, що передається з уст в уста в пісенному вигляді [Nguyễn Như Ý 1999, 219]. В “tục ngữ” і “ca dao” ми бачимо однакові форми римування. Тому іноді важко відрізнити “ca dao” від “tục ngữ”. Крім того, часто буває переплетення цих двох видів висловлень. В “ca dao” вплетена “tục ngữ”, і навпаки, по формі “ca dao”, а по змісту – “tục ngữ”. Часто “tục ngữ” є частиною “ca dao”. Розрізняючи “tục ngữ” і “ca dao”, критерій структури мало корисний, а натомість зміст грає вирішальну роль: “ca dao” мають ліричний зміст. Ці твори народного мистецтва, зображуючи людину в праці, в побуті, в сім'ї, в суспільстві, завжди висловлюють суб'єктивну оцінку щодо об'єктивної дійсності, а не об'єктивно описують явища, проблеми (як “tục ngữ”). Герой “tục ngữ” нейтральний, герой “ca dao” – визначене, ліричне „я”. В українській мові ми не знайшли відповідника цьому поняттю.

Таким чином, отримуємо такі термінологічні відповідники:

– “thành ngữ” – фразеологічне зрощення, фразеологічна єдність (приказка);

- “quán ngữ” – фразеологічне сполучення;
- “tục ngữ” – прислів’я (приказка);
- “ngạn ngữ” – прислів’я, максима;
- “danh ngôn” – афоризм;
- “cách ngôn” – прислів’я, афоризм;
- “châm ngôn” – прислів’я, афоризм;
- “phương ngôn” – (регіональне) прислів’я;
- “ca dao” – казао.

Серед перерахованих одиниць перші дві – фразеологізми (у вузькому розумінні), всі інші – паремії. Прислів’я (tục ngữ), афоризм (danh ngôn) і казао (ca dao) – основні типи паремійних одиниць в’єтнамської мови. Інші паремії є лише їхніми різновидами. Така схема термінологічних еквівалентів, можливо, не зовсім точна, що можна пояснити різноманітністю тлумачень цих термінів у в’єтнамській та українській лінгвістичній традиції. Однак таке зіставлення понять є важливим і необхідним, особливо для контрастивного дослідження паремійних одиниць.

ЛІТЕРАТУРА

1. *Виноградов В. В.* Об основных типах фразеологических единиц в русском языке / Виноградов В. В. **Избранные труды. Лексикология и лексикография.** – М., 1977.
2. *Дуденко О. В.* **Номінативна та комунікативна природа українських паремій**, Спец.: 10.02.01 – укр. мова, дис. канд. філол. наук, К., 2002.
3. *Єрмоленко С. Я., Бибик С. П., Тодор О. Г.* **Українська мова. Короткий тлумачний словник лінгвістичних термінів** / За ред. С. Я. Єрмоленко. – К., 2001.
4. *Крайчинська Г.* Фразеологія у польських пареміологічних та лексикографічних джерелах. Національний університет “Острозька Академія” // **Проблеми слов’янознавства**, 2002, Вип. 52. – с. 168–178.
5. *Пазяк М. М.* **Українські прислів’я та приказки: проблеми пареміології та пареміографії.** К., 1984.
6. *Пермяков Г. Л.* **Пословицы и поговорки народов Востока.** М., 2001.
7. *Пермяков Г. Л.* О структуре пареміологического фонда / Пермяков Г. Л. **Основы структурной пареміологии.** М., 1988.

8. Скрипник Л. Г. **Фразеологія української мови**. К., 1973.
9. Телия В. Н. **Русская фразеология. Семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты**. М., 1996.
10. Чекалкін Д. Місце паремій в арабській культурно-мовній спадщині // **Східний світ**, 1993, № 1. – С. 71–82.
11. *Chu Xuân Diên, Lương Văn Đang, Phương Tri.* **Tục ngữ Việt Nam**. Hà Nội, 1975.
12. *Cù Đình Tú.* Góp ý kiến về sự phân biệt thành ngữ với tục ngữ // **Ngôn ngữ**, 1973, số 1. – tr. 22–30.
13. *Lê Đình Bích.* **Tục ngữ Nga - Việt**. Hà Nội, 1986.
14. *Mieder W.* Popular Views of the Proverb. // **De proverbio**. – 1999, Vol. 5, № 2 / <http://www.deproverbio.com/DPjournal/DP,5,2,99/MIEDER/VIEWS.htm>
15. *Nguyễn Lực, Lương Văn Đang.* **Từ điển thành ngữ tiếng Việt**. Hà Nội, 1976.
16. *Nguyễn Như Ý (chủ biên).* **Đại từ điển tiếng Việt**. Hà Nội, 1999.
17. *Nguyễn Thái Hòa.* **Tục ngữ Việt Nam, cấu trúc và thi pháp**. Hà Nội, 1997.
18. *Nguyễn Thiện Giáp.* **Từ và nhận diện từ tiếng Việt**. Hà Nội, 1996.
19. *Nguyễn Văn Hằng.* **Thành ngữ bốn yếu tố trong tiếng Việt hiện đại**. Hà Nội, 1999.
20. *Nguyễn Văn Mệnh.* Vài suy nghĩ góp phần xác định khái niệm thành ngữ tiếng Việt // **Ngôn ngữ**, số 3, 1986. – tr. 25–31.
21. *Sitarz M.* **Yiddish and Polish Proverbs. Contrastive Analysis Against Cultural Background**. – Krakow: 2000.
22. *Taylor A.* The Collection and Study of Proverbs. // **De proverbio**. – 1996, Vol. 2, № 2 / <http://www.deproverbio.com/DPjournal/DP,2,2,96/COLLECTION.html>
23. *Triều Nguyên.* Phân biệt thành ngữ và tục ngữ bằng mô hình cấu trúc. // **Ngôn ngữ**, 2006, số 5. – tr. 19–32.
24. *Trương Đông San.* Thành ngữ so sánh trong tiếng Việt // **Ngôn ngữ**, 1974, số 1. – tr. 18–25.
25. *Vũ Ngọc Phan.* **Tục ngữ, ca dao, dân ca Việt Nam**. Hà Nội, 2000.
26. *Webster Sh. K.* Arabic Proverbs and Related Forms. // **De proverbio**, 2000, Vol.6, №2/ <http://www.deproverbio.com/DPjournal/DP,6,2,00/ARABICPROVERBS.html>